- 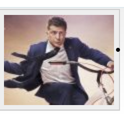 Український державний корупційний слон: головне — не розхитувати човен?
- 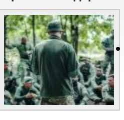 Проблеми іноземних добровольців в Україні
- Істерична булгаковщина: пенсійний інтернаціонал від Хайфи до Маямі на захисті дешевої елітарності
- Логістичний зашморг затягується: Сили оборони паралізували залізницю та автомобільні шляхи до Криму
- Сергій Антонов про кінець удмуртського терпіння та деколонізацію Російської імперії
- Розсекречені архіви радянських спецслужб: Полковник Альфред Бізанц - нотатки з внутрішньої тюрми МДБ УРСР

Проблеми іноземних добровольців в Україні

ВІЙНА З РОСІЄЮ | СР, 2026-06-10 08:30

Версия для печати

Від початку повномасштабної війни Україна стала місцем, де пліч-о-пліч із українцями воюють тисячі іноземців з різних куточків світу. За приблизними оцінками, станом на 2026 рік у складі Сил оборони України служить близько 20 тисяч іноземних добровольців.

Для багатьох із них це не лише боротьба за свободу України, а й захист демократичних цінностей, які опинилися під загрозою через російську агресію, зазначає видання **ТИЖДЕНЬ**.

За роки війни участь іноземних добровольців перестала бути поодиноким явищем і перетворилася на важливий елемент обороноздатності держави. Саме тому питання їхньої інтеграції, ставлення з боку державних інституцій та відчуття справедливості стають не менш важливими, ніж забезпечення зброєю чи спорядженням.

Разом зі зростанням кількості іноземних військовослужбовців більш помітними стають і проблеми, з якими вони стикаються. Бюрократичні перепони, мовні труднощі, невизначеність правового статусу та обмежений доступ до соціальних гарантій нерідко перетворюють службу на випробування не лише на фронті, а й поза ним. Особливо гостро ці питання постають у випадках поранення, полону або загибелі військовослужбовця, коли підтримки потребують і його рідні. Про це Тиждень поспілкувався з учасниками **проєкту** «Дослідження проблем правового і соціального захисту іноземних добровольців в Україні».

> Читайте також: **Командування ЗСУ таємно розпустило Інтернаціональний легіон - Le Monde**

Шлях крізь перешкоди

Ідея цього дослідження виникла у ветерана російсько-української війни, полковника у відставці Руслана Мирошниченка, який у 2022 році створював 2-й інтернаціональний легіон оборони України та командував ним у період його становлення (у листопаді 2024 року Мирошниченко був списаний із лав Збройних сил за станом здоров'я — через загострення онкології та внаслідок поранень, — Ред.). Як командир, він розумів причину багатьох викликів іноземних добровольців, однак хотів провести наукове дослідження, щоб фахово розв'язати їхні проблеми.

«На моє переконання як командира інтернаціонального батальйона, іноземний доброволець має повне право після отримання статусу учасника бойових дій отримати посвідку на постійне проживання, адже він брав участь у боях за Україну, ризикуючи власним життям. Я вважаю, що цей компліментарний крок з боку українського уряду та суспільства буде правильним. Це про вдячність за внесок іноземців в оборону України», — зазначає він.

У цілому можна виділити кілька хвиль іноземних добровольців, які доєднувалися до лав Збройних сил України. «Якщо під час першого етапу було більше охочих з країн Західної Європи, США, Великобританії, то зараз набагато більше іноземних добровольців є саме з Латинської Америки та пострадянського простору — це грузини, білоруси, росіяни. Це можна пояснити проблематикою, яку й порушує наше дослідження — непрозорістю процедур в Україні, відсутністю чіткої комунікації про потребу в іноземних добровольцях та відсутністю інофорації про їхні права», — зазначає експертка-соціологиня проєкту Олександра Зуб.

Вона додає, що понад 80 % опитаних добровольців зазначають, що доєднуються до ЗСУ, оскільки бажають долучитися до відстоювання сторони правди, мають гостре почуття справедливості та прагнуть визнання своїх заслуг.

«Високий рівень суспільного визнання та неформальна мережа підтримки є дуже важливими для добровольців з Латинської Америки, зважаючи на їхню культуру. Водночас, коли ми говоримо про США чи Європу, то добровольці з цих країн зазвичай є більш практичними, більше орієнтуються на державну структуру інформації», — каже Олександра Зуб.

Проблеми іноземних добровольців не існують ізольовано. Вони утворюють взаємопов'язаний ланцюг бар'єрів, який впливає на всі сфери життя людини.

«Спочатку людина не має достатньо зрозумілої інформації про контракт і свої права, через це виникають проблеми з документами і правовим статусом, через це ускладнюється доступ до медицини, банків, соціальних послуг, реабілітації, житла чи юридичної допомоги. І врешті людина, яка воювала за Україну, може опинитися у дуже вразливому становищі, особливо після поранення і розірвання контракту», — зазначає *Тижню* голова ГО «Горизонт змін» Вікторія Феофілова.

Тож першим великим бар'єром, з якого все починається, є інформаційний. Добровольці часто скаржаться, що їм бракує чіткої, зрозумілої і доступної інформації ще при вступі на службу. Зокрема, наприклад, про те, які права вони мають, як оформити документи, куди звертатися після поранення, звільнення чи у кризовій ситуації.

З цього виникає ще одна перепона — мовна. «Наприклад, якщо білоруси чи грузини володіють російською мовою, то вони можуть тут порозумітися, або іноземці, які володіють англійською, — їм теж легше орієнтуватися. У нас доступні переклади назв вулиць, станцій метро тощо. Латиноамериканцям, якщо вони не володіють англійською, дуже важко. Зазвичай їм дають певний короткий період часу, щоб скористатися Google-перекладачем, але для них не перекладають контракти чи інші документи. У них немає можливості обдумати, ознайомитися», — зазначає *Тижню* голова Канівської громадської організації «Разом» Леся Шульга.

> Читайте також: **Для "міндічів" гроші є, для Сил оборони - немає: Тисячі іноземних добровольців готові долучитися до "Хартії", але через брак коштів їх не можуть завезти - Бутусов**

Мовний бар'єр шкодить й наданню медичної чи психологічної допомоги. «Наприклад, коли іноземець лежить у палаті, до нього часто навіть не підходять, бо не знають його мови, не знають, як запитати у нього, як він себе почуває. Велика проблема у нас і з англомовними військовими психологами в Україні», — додає вона.

Один із опитаних у дослідженні розповів таке: «Мого побратима ігнорували два тижні, бо медсестри не спілкувалися з ним з причини бар'єра мови. Після двох тижнів він вирішив виписатися, розірвати контракт, і поїхати додому з кишковим катетером, що висів з його живота».

«Стабпункт був в одній траншеї з нами, де я отримав поранення. Медики не хотіли до мене йти, поки їм не пригрозив старший по позиції українець», «На початку медики надали некваліфіковану допомогу, неправильно зафіксували поранену кисть, що призвело до втрати пальців і порушення функціонування руки. Потім лікарі відмовлялись робити операції, бо іноземець з розірваним контрактом з боку командування», — діляться інші респонденти дослідження.

Зіштовхуються іноземні бійці і з гендерною нерівністю та дискримінацією. «У нашому опитуванні було декілька жінок, які найбільше говорили про відчуття дискримінації, про те, що до жінок ставляться як до тих, хто може мало робити та допомагати. Дуже важко йде ця комунікація, що іноземні добровольці — це ті, хто має набір навичок і вмінь, які вони можуть застосувати у війську, і що вони на це пішли свідомо», — каже *Тижню* Олександра Зуб.

«Нас називали "мавпами" і "живими щитами"», «Я бачу, що до деяких людей ставляться як до громадян другого сорту, з меншою повагою», «Нас часто називають «англомовними», і нашу думку ігнорують — якщо українець каже те саме, його хвалять», — кажуть іноземні добровольці.

На фронті все залежить від командування. «Дуже часто іноземних добровольців, скажімо так, посилають без особливого жалю, і декілька людей розказували, що з поля бою їх повертали в останню чергу. Спочатку витягують українців, а потім за залишковим принципом забирають іноземців або доручають це іншим іноземцям, тобто навіть не евакуйовують», — ділиться Леся Шульга.

Вікторія Феофілова додає, що найбільше емоцій у неї виникало після історій добровольців, які після поранення і розірвання контрактів потрапляють у дуже вразливе становище. «Фактично вони перетворюються у нелегалів: у них відбирають військовий квиток — єдиний документ, який пояснює їхнє перебування в Україні — і вони не можуть ні отримувати реабілітацію, ні легально працювати, якщо до того не встигли отримати посвідку на проживання», — каже вона.

> Читайте також: **Американець загинув, воюючи за Україну - CNN**

Право на папері: що не так із законодавством щодо іноземних добровольців

Попри певні позитивні зрушення у 2025-2026 роках, українське законодавство щодо іноземних добровольців залишається фрагментарним та часто незрозумілим навіть для фахівців, оскільки не містить чітких процедур і допускає множинне тлумачення, має багато прогалин.

До 2026 року іноземні добровольці підтверджували тимчасове проживання в Україні військово-обліковим документом (службовим посвідченням) військовослужбовців замість тимчасової або постійної посвідки на проживання. Але такий окремий статус не полегшував життя, а тягнув за собою ланцюжок проблем: від складнощів отримання банківських послуг до неможливості оформити інвалідність, мати житло або доступ до лікування. Отримати ж посвідки, а тим більше громадянство було вкрай складно, зазначає експертка-юристка проєкту Тетяна Кавальчук.

«З 10 травня 2026 року усі іноземні військові мають звернутись за оформленням посвідки на тимчасове проживання, на це дають шість місяців. З позитивних змін — їм не потрібно реєструвати або декларувати своє місце проживання, а якщо бійці походять з недружніх до України країн — то можуть подавати протермінований паспорт. Сподіваюсь, військові частини та міграційні служби зроблять процес отримання посвідок іноземними захисниками максимально організованим», — додає вона.

Однією з найбільших правових прогалин є те, що законодавство недостатньо чітко описує процедури інформування іноземного добровольця про важливі для нього чи неї моменти на кожному етапі служби та після неї.

«Для прикладу: законодавство не передбачає обов'язку перекладати контракт мовою країни походження військовослужбовця. Це призводить до того, що одні підрозділи самостійно перекладають контракти, готують пам'ятки тощо, а інші цього не роблять. Відсутність доступної та зрозумілої інформації про права, процедури, виплати, статус, лікування чи життєві шанси після поранення не є другорядною проблемою комунікації, а чинником створення умов для подальшої адміністративної, фінансової та соціальної вразливості добровольців», — каже *Тижню* Тетяна Кавальчук.

Другий момент — в Україні до кінця не врегульовано отримання медичної допомоги іноземними добровольцями.

> Читайте також: **Вони мстяться росії за історичні образи: NYT розповіла про добровольців ЗСУ з колишніх радянських республік**

«Якщо під час служби вони користуються всіма правами щодо медичного забезпечення та медичного обслуговування на рівні з військовослужбовцями, які є громадянами України, то після — все дуже непевно. Отримання медичної допомоги іноземними військовими, які завершили військову службу, поки окремо не регулюється. Тож така допомога та послуги в цей період надаються на загальних засадах — як для всіх інших іноземців, і для повноцінного користування ними іноземцеві потрібні посвідка на тимчасове або, частіше, — на постійне проживання. Це є проблемою для багатьох», — додає юристка.

Та й після завершення служби та отримання статусу ветерана іноземець поки що не може користуватися всім обсягом гарантій, які передбачені для українських ветеранів.

«Навіть участь у бойових діях не гарантує повного доступу до базових соціальних, фінансових і ветеранських сервісів. Наприклад, щоб отримати деякі з пільг для УБД, треба підтвердити місце проживання в Україні, що не завжди доступно для іноземних добровольців. Частину соціальних послуг можуть отримати тільки іноземці зі статусом УБД, які постійно проживають в Україні, або є громадянами України», — додає Тетяна Кавальчук.

Тож законодавство поки що не формує послідовного правового ланцюга: в'їзд — служба — перебування — соціальний статус — імміграція — громадянство. «Натомість кожен етап регулюється окремо, між етапами відсутні автоматичні або спрощені переходи. Це знижує ефективність системи та створює адміністративні бар'єри для іноземців, які вже інтегровані у сектор безпеки й оборони України і готові лишатись та працювати в Україні після служби», — каже вона *Тижню*.

На думку Вікторії Феофілової, подолати бюрократію і відсутність узгодженого законодавства та практики міг би спеціальний супровід.

«Не просто "ось вам перелік установ", а реальний кейс-менеджмент: відповідальна людина або служба, яка допомагає пройти процедуру від початку до кінця. Це особливо важливо для поранених, ветеранів, родин загиблих, зниклих безвісти і полонених. Ми пропонуємо шукати можливість для захисту прав іноземних добровольців, наприклад, через створення спеціального омбудсмена, який міг би представляти їхні інтереси», — зазначає вона.

Крім того, відповідно до норм українського законодавства, які діяли ще до початку повномасштабного вторгнення, іноземні добровольці мають право подаватися на громадянство України після трьох років безперервної служби у війську. «Але на практиці це не працює. Чому? Я не знаю», — каже Руслан Мирошниченко.

Родини без відповідей, репатріація та нагороди

Дуже часто комунікація відсутня і між командуванням військових частин та родинами іноземних військовослужбовців, які загинули, зникли безвісти чи потрапили до полону, тож вони навіть не знають, де їхні рідні.

«Це обов'язок командира або його заступника з психологічної підтримки виходити на родини і чітко пояснювати, що відбулося з їхніми рідними. Казати, що так, наприклад, був штурм. Ми бачили, що Родрігес чи Педро впав і візуально ми розуміли, що він не подає ознак життя, тому, ймовірно, він загинув. Але через те, що тривав обстріл, ми не ризикували життям своїх хлопців заради рятування тіл. Проте ми зробимо все можливе, щоб їх забрати чи обміняти. Це дуже складна і чесна комунікація. Я це проходив, це дуже складно таке сказати рідним. Але це потрібно, командирів потрібно готувати до цього. Це виховання, управлінська культура», — зазначає *Тижню* Руслан Мирошниченко.

Ще одна проблема стосується репатріації тіл іноземців, оскільки далеко не у всіх військових частинах командування розуміє, що фінансування має покривати шлях від місця загибелі до місця поховання бійця.

«Це порушення норм, через яке в іноземців складається враження, що вони цікаві тільки для того, щоб їх використовувати у бою, а коли вони загинуть, то їхні родини та їхні тіла будуть кинуті напризволяще. Це дуже б'є по моральному стану людей, бо, як вони мені казали, відчувають себе гарматним м'ясом. Вони мене запитували, чому немає поваги, турботи чи навіть елементарної комунікації», — каже Руслан Мирошниченко.

Крім того, багато викликів пов'язано з нагородженням іноземних добровольців. «Сирський був вимушений видати окрему директиву, яка зобов'язує командирів військових частин подавати поранених військовослужбовців, — як українців, так й іноземців, — на нагородження відзнакою Міністерства оборони "За жертву крові у боях за волю України", тобто так звану медаль "За поранення". На етапі четвертого року повномасштабного вторгнення у 2026 році більшість військових частин автоматично цього не робить», — додає він.

Водночас, попри всі бар'єри і несправедливість, майже всі іноземні добровольці мріють залишитися в Україні після завершення служби.

«Частина вже створила тут сім'ю, дехто планує це зробити, а є люди, які навіть хочуть перевезти свою родину з інших країн. Плани у всіх різні: хтось хоче залишатися на військовій службі, хтось — відкрити бізнес чи допомагати ветеранам. Мені здається, що це дуже цінно, адже в Україні велика депопуляція і людський ресурс — найцінніший. Тому я думаю, що ми маємо зробити все, аби допомогти цим людям залишатися, інтегруватися і отримати всі права для комфортного життя в Україні», — каже *Тижню* Вікторія Феофілова.

> Читайте також: **Історії семи добровольців Інтернаціонального легіону, які б'ються за Україну**

Тож у сучасній війні, де Україна розраховує на довгострокову міжнародну солідарність, турбота про іноземних захисників є не лише гуманітарним обов'язком, а й стратегічним завданням. Від того, наскільки ефективно держава зможе створити зрозумілу та справедливу систему підтримки, залежить готовність нових добровольців ставати до лав Сил оборони України та зміцнювати міжнародний вимір українського спротиву.

—

Анастасія Крупка, **опубліковано у виданні ТИЖДЕНЬ**

На цю тему:

- **Чергове недолуге рішення: чому не варто знищувати Інтернаціональний Легіон, влившивши його підрозділи до штурмових військ**
- **Інтернаціональний легіон: що мотивує іноземців воювати за Україну**
- **Війна очима німецького ТБ. Інтернаціональний легіон: чому іноземці воюють за Україну**
- **"Іноземний легіон" в Україні: «Я не можу дивитися, як гинуть діти»**
- **Україна ліквідовує інтернаціональні легіони: чому та до чого це може призвести**

Share 0

Читайте «Аргумент» в **Facebook** і **Twitter**

*Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter.***

Коментарі

НОВИНИ

- 08:00 Дрони вкотре уразили НПЗ у Самарі, ракети - завод "Прогрес"
- 20:00 У середу дощ в Україні не йтимуть лише на сході
- 19:04 Шабунін: За оприлюднення доказів корупції саджатимуть у в'язницю
- 19:03 Як прибрати постакне: сучасні засоби та робочі інгредієнти
- 18:07 Солдат Олександр Москалюк - Зеленському: Я не вірю Вам, але вірю чесним патріотам
- 17:11 Китай будує найбільший у світі шлюз на Янцзи за $11 млрд
- 16:09 Державна зрада: суд дав 15 років екзаступнику начальника відділу ЦСО «А» СБУ в Донецькій області Іноземцеву
- 15:50 Рада знизила з 18% до 5% податок для осіб, які здають в оренду нерухомість
- 14:59 Сьогодні Трамп у 37-й раз пообіцяв, що США ось-ось укладуть угоду з Іраном
- 13:15 У РФ судять власника «Полтавабудцентру» Амірханяна за допомогу СБУ у ліквідації Іллі Киви

ПІДПИСКА НА КАНАЛ

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

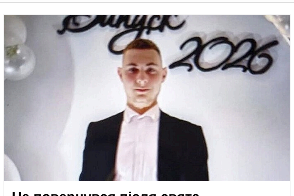

Не повернувся після свята останнього дзвоника: на...
ДЕТАЛЬНІШЕ

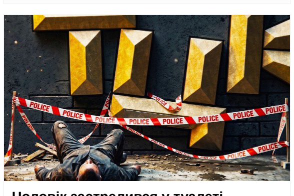

Чоловік застрелився у туалеті тернопільського ТЦК: поліція...
ДЕТАЛЬНІШЕ

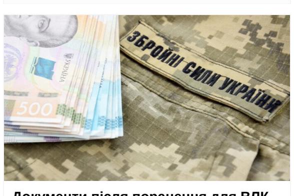

Документи після поранення для ВЛК та виплат: на що звернути...
ДЕТАЛЬНІШЕ

РЕКЛАМА

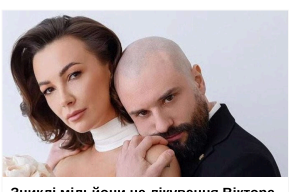
Зниклі мільйони на лікування Віктора Розового: скандал з...
ДЕТАЛЬНІШЕ

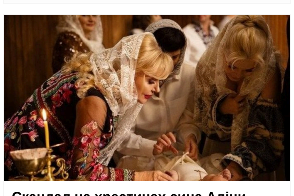
Скандал на хрестинах сина Аліни Гросу обурив усю країну
ДЕТАЛЬНІШЕ

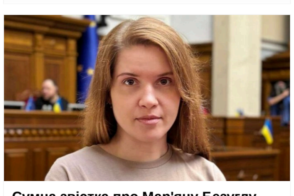
Сумна звістка про Мар'яну Безуглу підтвердилася!
ДЕТАЛЬНІШЕ

ВІДЕО

Від "мафіозної держави" до ЄС: як Чорногорія бореться з корупцією

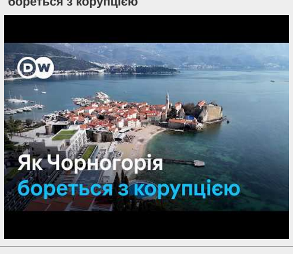

Укриттів немає, лише дощ: як працює евакуація з потягів під час атак російських загарбників

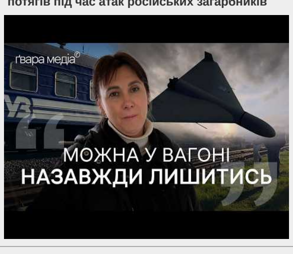

Працює «Альфа» СБУ: Виявили. Наздогнали. Ліквідували

© 2011 «**АРГУМЕНТ**»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту.**Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.**. При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту **argumentua.com** та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.
Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.
Контакт: **uargumentum@gmail.com**